

Kardeş Kent Anlayışının Turizme Yansımaları: Afyonkarahisar Örneği

Doç.Dr.Elbeyi PELİT¹, Doç.Dr. Ahmet BAYTOK², Öğr.Gör. Yusuf GÖKÇE³

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, Türkiye, e-mail:
elbeyipelit@aku.edu.tr

² Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşlemciliği Bölümü, Türkiye, e-mail:
ahmetbaytok@aku.edu.tr

³ Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, Türkiye, e-mail:
ysfgokce@hotmail.com

Özet

Amaç: Belediyelerin kardeş şehir ilişkileri sayesinde, kentler arasında kültür ve turizm alanında işbirliğinin gelişmesi de mümkün olabilecektir. İki kent arasındaki turizm faaliyetlerindeki işbirliğinin artmasıyla, turizm varışları gelişen ve artan bir seyir izleyebilecek ve turizm bu ilişkilerden olumlu etkilenecektir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı belediyelerin kardeş kent ilişkilerinin turizme yansımalarının ortaya konulmasıdır.

Yöntem: Çalışmada literatür taraması ve görüşme yapılmıştır. İlk olarak kardeş kent kavramı, Dünya’da ve Türkiye’deki mevcut durumu hakkında bilgi verilmiştir. Bu ilişkilerin turizm açısından önemi vurgulanarak, bu noktada belediyelere düşen görevlerin neler olduğu araştırılmıştır. Bu kapsamda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak konuyla ilgili Afyonkarahisar belediyesinin uygulamaları belirlenmiştir.

Bulgular: Afyonkarahisar Belediye Başkan yardımcısı ile yapılan görüşme sonucunda konuyla ilgili uygulamaların yetersiz olduğu ve bu konuda daha aktif çalışılması gerektiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda Afyonkarahisar belediyesinin kardeşlik ilişkilerini etkin olarak kullanamadıkları da ifade edilebilir.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan araştırmada, Afyonkarahisar belediyesinin kardeş kentleri ile turizm kapsamında değerlendirilebilecek ilişkiler konusunda yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda, “Uluslararası Turizm ve Sanat Festivali” ve Dünya’da ilk kez Mersin’de düzenlenen “1. Uluslararası Kardeş Şehirler Turizm Zirvesi” gibi etkinlik ve faaliyetlerin örnek alınarak, uygulama imkânı yaratılması önerilmiştir. Konuyla ilgili olarak bundan sonra yapılacak araştırmalarda; kardeş kent ilişkilerinin turizm özelinde ele alındığı başka belediyelerde de araştırma yapılması önerilebilir.

Araştırmanın sınırları: Araştırma, Afyonkarahisar Belediyesinde gerçekleştirilen görüşme ile sınırlıdır.

Orijinalliği/değeri: Gerek turizm, gerekse Afyonkarahisar özelinde konuyla ilgili daha önce çalışma yapılmamış olması bu araştırmanın, daha sonra yapılacak çalışmalara kaynak olması açısından bilim dünyasına katkı sağlayacağı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kardeş kent, belediyeler, turizm, Afyonkarahisar

Reflections of Sister City Concept on Tourism: The Case of Afyonkarahisar

Abstract

Aim of the Study: Due to the sister city agreements of the municipalities, it is also possible for cities to develop cooperation in the field of culture and tourism. As a result of increasing cooperation in the tourism activities between the two cities, tourist arrivals may also follow a developing course, and tourism will be positively affected by these relations. In this direction, the aim of the study is to reveal the reflections of the sister city relations of the municipalities.

Method: In the study, literature review and interviewing were conducted at the beginning. Firstly, the sister city concept and the current state in the world and in Turkey was explained by emphasizing the importance of these relations in terms of tourism. The duties of the municipalities at this point were explored. In this context, the practices of Afyonkarahisar municipality related to the issue have been investigated using the prepared semi-structured interview form.

Results And Suggestions: As a result of the interview with vice mayor of Afyonkarahisar Municipality, it was determined that applications related to the subject were inadequate and more active study was needed in this regard. In this respect, it can be said that Afyonkarahisar municipality cannot use the brotherhood relations effectively.

Limitation: The study is limited to interviews conducted in Afyonkarahisar Municipality.

Practical Implications : It has been found out in that Afyonkarahisar municipality has insufficient relations with its sister cities related to tourism area. In this context, the "International Tourism and Art Festival" and "1. International Sister Cities Tourism Summit", which was firstly held in Mersin in the world, should be taken as examples and it is proposed that application possibilities should be created. In the researches to be made thereafter; it is advisable that research in other municipalities may be carried out by taking tourism-specific sister city relations on focus.

Originality: There isn't any study carried out neither about tourism nor related to Afyonkarahisar. Therefore, this research can be a resource for future studies and can contribute to the world of literature.

Key words: *Sister city, municipalities, tourism, Afyonkarahisar*

1. Giriş

Turizm ekonomik, sosyal ve kültürel boyutları ile günümüzün en önemli sektörlerinden biridir. 2014 yılı verilerine göre uluslararası turist varışları 1 milyar 133 milyon kişi, elde edilen turizm gelirleri ise 1245 milyar dolar (UNWTO, 2015) iken 2015 yılında, uluslararası turist varışları 1 milyar 186 milyon kişiye, elde edilen turizm gelirleri ise 1260 milyar dolara yükselmiştir (UNWTO, 2017). Turizm amaçlı bu hareketlilik ve bu hareketliliğin ortaya çıkardığı gelir, ülkeler, bölgeler ve şehirler için turizmin önemi her geçen gün daha fazla artırmaktadır. Ülkeler, bölgeler ve şehirler arasındaki turizm amaçlı ilişkilerin oluşmasında, gelişmesinde ve sürdürülmesinde coğrafi yakınlık, etnik köken, ortak dini inanışlar vb. birçok faktör etkili olmaktadır. Bu genel faktörler yanında küreselleşen dünyada şehirler arasında karşılıklı ilişkileri geliştirmek, ortak değerler oluşturmak, sosyal ve kültürel ilişkiler kurma ve geliştirme gibi çok farklı amaçları gerçekleştirmeye katkı sağlayan bir yaklaşım olarak kardeş şehir uygulamaları da turizm faaliyetlerini olumlu yönde etkileyebilecek bir ilişkidir. Aynı zamanda turizm de; kardeşlik ilişkisi kuran belediyelerin karşılıklı etkileşimlerini artırma ve fayda

sağlama amacıyla kullanabilecekleri araçlardan biridir. Özellikle turizm destinasyonu olan kardeş şehirlerin diğer kardeş şehirdeki turizm faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olması, faaliyetlerin yürütülmesindeki işleyiş hakkında birlikte ortak fikir alışverişi yapmaları sayesinde her iki şehirdeki turizm faaliyetlerinin gelişmesine olumlu katkı sağlayacaktır. Belediyelerin kardeş şehirleriyle ilişkilerinde turizm özelinde değerlendirilebilecek en öncelikli uygulama karşılıklı ziyaretler ve iki şehrin vatandaşlarının kardeş şehirleri turistik varışlarda tercih etmelerini sağlamak ve teşvik etmektir. Belediyelerin kardeşlik ilişkileri turizm bağlamında ekonomik boyutta görünen olumlu etkileri yanında karşılıklı kültürel ilişkilerin gelişmesi gibi görünmeyen olumlu etkilerde oluşturma potansiyeli taşıyan bir yaklaşımdır. Bu doğrultuda kardeş kent faaliyetlerinin özel olarak incelenmesi konunun önemini anlaşılabilirliği için bir gereklilik olarak ifade edilebilir. Yerli ve yabancı literatür incelendiğinde turizm bağlamında kardeş şehir ilişkilerinin sektöre etkisi ile ilgili çalışmaya rastlanmaması ve bu konuda gerçekleştirilecek bir araştırmanın literatüre ve sektöre katkı sağlanması anlamında olumlu etki yapacağı düşüncesi ilgili çalışmanın gerçekleştirilmesinin temel sebebinin oluşturmaktadır. Çalışmada bölge turizmine etkisi olabileceği düşünülen kardeşlik ilişkilerinin incelenmesi amaçlanmış ve konuyla ilgili uygulama Afyonkarahisar ilinde gerçekleştirilmiştir.

2. Literatür Taraması

2.1. Kardeş Kent Kavramı: Dünya’da ve Türkiye’de Gelişimi

Son dönemde her alanda bölgeselleşme öne çıkmaktadır. Başta Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) olmak üzere, aralarında OECD, Avrupa Birliği (AB) ve Dünya Bankasının da olduğu Uluslararası kurum ve kuruluşlar ülkelerin genelinden çok bölge ve şehirleri öne çıkaran projeler üzerinde çalışmakta ve ilgili projelere daha fazla destek ve önem vermektedirler (Köfteoğlu, 2015: 60). Bu gelişmeler ülke, bölge ve kentler arasında farklı ilişkiler kurulması sürecini hızlandırmaktadır. Bunlardan biri de “kardeş kent” ilişkisidir (Resort Dergisi, 2015a: 48). Kardeş kent kavramı; belediyelerin yerel toplumlar arasındaki ilişkileri ilerletmek amacıyla kolaylaştırıcı olduğu, sivil toplum, iş dünyası, eğitim ve belediyeleri de içine alan; kültürel alışverişlerden, ekonomik kalkınmaya kadar pek çok konuyu içeren ilişkiler bütünü olarak ifade edilebilir. Kardeş kent (Sister City) olgusu 1950’lerden itibaren ABD’nin kendi şehirleri ile dünyanın geri kalan ülkelerindeki şehirler arasında barış ve karşılıklı anlayışın gelişmesi için ortaya çıkmıştır. Avrupa’da aynı tarihlerde ve benzer şekilde özellikle Fransız ve Alman şehirleri arasında dostluğun geliştirilmesi amacıyla “Twinning” adı verilen eşleştirme veya kardeşlik ilişkileri kurulmaya başlanmıştır. İlerleyen süreçte yerel yönetimlerin desantralizasyonu (yerelleştirilmesi) sonucu kurumsal gelişimlerini tamamlamalarıyla kardeş şehir ilişkileri daha çok kültürel, ekonomik ve ticari boyutuyla öne çıkmaya başlamıştır. Özellikle batı ülkeleri kardeş şehirlerine yerel ticaret ve sanayi odaları ile sivil toplum kuruluşlarını örgütleyerek ticaret ve kültür heyetleri düzenlemişlerdir. Kardeş şehir ilişkileri günümüzde belediyelerin özellikle yurt dışı ilişkilerinde önemli yeri tutmaktadır. (Özdemir, 2011: 34).

Kardeş şehir, coğrafi olarak uzak yerleşim alanlarının, kültürel ve ticari alışveriş amacıyla oluşturdukları birlikteliktir. Bu birliktelik, sosyo-ekonomik gelişimi yükseltmek amacıyla proje ve programlar yürüten iki veya daha fazla belediyenin ortak uygulamasıdır (İBB, 2015; Ermiş, 2012: 17). Belediyelerin kardeş şehir olmaları çeşitli alanlarda işbirliği içerisinde çalışmalar yapma gereksinimlerinden ortaya çıkmaktadır. Ulusal ve uluslararası alanda belediyelerin belli bir konuda veya konularda süreli veya süreye bağlı kalmadan birlikte çalışmalarını ifade edilen belediye işbirlikleri, eğer

farklı ülke belediyelerinin birbirleri arasında yaptıkları işbirlikleri şeklinde gerçekleştirilirse uluslararası işbirlikleri, aynı ülkedeki belediyelerin birbirleri ile yaptıkları işbirlikleri olarak yürütülürse yurt içi işbirlikleri olarak adlandırılmaktadır (İller ve Belediyeler Dergisi, 2012: 6).

“Kardeş şehir, her ne kadar başka bir ülkenin başka bir şehri ile eşleşmesi olsa da ülkemizde, şehirler arasında dayanışma olarak anlaşılmakta ve farklı beklentilere sebebiyet vermektedir. İngilizce yazımı “town twinning” (ikiz kent) olan kardeş şehir aslında, eşit ve benzerler arasında dengeli bir ilişkinin kurulmasıdır. Bunun için de iki şehrin nüfus büyüklüğü yakın olmalı, benzer sorunları paylaşıyor olmaları, kentlerin statülerinin birbirlerine denk olması gerekmektedir. Merkezi ABD’de bulunan Dünya Kardeş Şehirler Birliği Teşkilatı’nın prensiplerine göre bir şehir her ülkeden ancak bir şehir ile kardeş şehir ilişkisi kurulabilir. Bu, çok katı bir kural olmamakla birlikte bu kurala genellikle uyulduğu görülmektedir” (İBB, 2015). Ülkemizde ise mevzuatında bir engel olmadığı için, benzerlik taşıyan birden fazla şehirle kardeşlik ilişkisi kurulabilir (Evren, 2015). Kardeş kent olgusu başka bir ülkedeki bir şehir ile eşleşmedir. 2. Dünya Savaşından sonra kurulan Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR)’nin kurucularından biri olan Jean Bareth eşleştirmeyi, “bir Avrupa bakış açısıyla bu yolda harekete geçmeyi, sorunlarıyla yüzleşmeyi ve kendi aralarında giderek daha da yakınlaşan dostluk bağları geliştirmeyi amaçlayan iki topluluğun bir araya gelmesi” olarak tanımlamıştır. Bareth’in tanımladığı eşleştirmenin temsil ettiği temel değerler Avrupa halkları arasında dostluk, işbirliği ve karşılıklı farkındalıktır. Eşleştirme, Avrupa birliğinin ve kimliğinin temellerden inşa edilen ifadesidir. Topraklarına girdiğinizde hangi ortak topluluklarla eşleştiklerini gurur duyarak beyan eden binlerce kasaba ve köy ile belki de Avrupa işbirliğinin en çok görünen biçimidir (TWINNING, 2015).

Kardeş kent anlayışının dünyada ortaya çıkışı ve gelişimine bakıldığında bilinen ilk çağdaş kardeş şehir antlaşmasının Birleşik Krallık’ın Keighley şehri ile Fransa’nın Poix-du Nord şehirleri arasında 1920 yılında imzalandığı görülmektedir (Keighley Town Council, 2015a). Keighley, İngiltere’de Batı Yorkshire’de Bradford metropolünde bulunan bir kasabadır (Keighley Town Council, 2015b). Poix-du-Nord kuzey Fransa’da küçük bir kasabadır (Cartesfrance, 2015). Uluslararası Kardeş Şehirler (Sister Cities International) ise 1956 yılında Amerikan Başkanı Eisenhower’ın Beyaz Saray vatandaş diplomasisi zirvesinde kurulmuştur. Bu girişim ile dünyada farklı topluluklardan insanlar arasındaki bağları teşvik edecek barış ve refah için bir kampanya olacak bir ağ tasavvur edilmiştir. Bu ilişkilerin oluşturulmasıyla, farklı kültürlerden gelen insanları anlamının, takdir etmenin ve farklılıkların kutlanabilmesinin ortaklıklar kurarken yeni çatışmaların oluşmasını azaltması hedeflenmiştir (Sister Cities International, 2015).

Günümüzde belediyeler uluslararası ilişkilerini kardeş şehir ilişkileri, belediyeler arası uluslararası işbirliği, uluslararası festivaller, ziyaret ve davetler, finansmanı uluslararası kuruluşlarca sağlanan projeler gibi farklı yollarla sağlamaktadırlar (Özdemir, 2011: 34-36). Örneğin 19-21 Mayıs 2010 tarihleri arasında İran’ın kültür başkenti Şiraz’da gerçekleştirilen 5. belediye başkanları forumunda ipek yolu üzerinde bulunan kentler arasındaki kültürel işbirliğinin somut olarak hangi alanlarda yapılacağına da büyük önem taşıdığı tartışılmıştır. Bu yönde önemli kararlar alınmış ve ipek yolu şehirleri arasında kardeş şehir ilişkilerinin özellikle kültürel alanda kurulmasına, ipek yolu üzerindeki her bir şehirde ipek yolu sembollerinin bulunduğu kent parklarının kurulmasına yönelik çalışmalar yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur (Binici, 2012: 107).

Kardeş şehir olma sayesinde belediyelerin ilişkilerinin gelişmesi, ülkelerin ilişkilerinde olumlu gelişmeler yaşanması sonucunu doğurabileceği gibi; ülkelerin gelişen ilişkileri

sayesinde belediyelerin kardeşlik ilişkileri kurmaları da bir netice olarak karşımıza çıkabilir. Bu kapsamda ülkemizin stratejik coğrafi konumu şehirlerimizin farklı coğrafyalardan farklı şehirlerle kardeş kent ilişkisi kurmasını kolaylaştırmıştır (Tablo 1).

Tablo 1: Türkiye'nin Kardeş Kente Sahip Olduğu Ülke/Şehirler Listesi

Ülke	K. Ş.	Ülke	K. Ş.	Ülke	K. Ş.	Ülke	K. Ş.
Bulgaristan	37	Türkmenistan	5	İran	2	Letonya	1
Almanya	33	Çek Cum.	4	İspanya	2	Kongo	1
K.K.T.C.	19	Fas	4	İsrail	2	K. Kore	1
Bosna-Hersek	18	Filistin	4	Karadağ	2	Kuveyt	1
Yunanistan	16	Fransa	4	Küba	2	Letonya	1
Romanya	14	İsveç	4	Moğolistan	2	Malezya	1
Çin	13	Japonya	4	Pakistan	2	Meksika	1
Kosova	13	Kazakistan	4	Suriye	2	Moritanya	1
Makedonya	13	Kırgızistan	4	Şili	2	Senegal	1
Rusya	12	Moldova	4	Avusturya	1	Slovakya	1
Macaristan	11	Sırbistan	4	Bahreyn	1	Somali	1
Polonya	10	Afganistan	3	Cezayir	1	Sudan	1
Ukrayna	10	Avusturya	3	Endonezya	1	S. Arabistan	1
Azerbaycan	9	Finlandiya	3	Estonya	1	Tacikistan	1
İtalya	8	Litvanya	3	Etiyopya	1	Tataristan	1
ABD	7	Özbekistan	3	Gana	1	Tayland	1
Gürcistan	7	Saraybosna	3	Hindistan	1	Ürdün	1
Tunus	7	Arnavutluk	2	Hollanda	1	Vietnam	1
Belarus	5	Belçika	2	Irak	1	Yemen	1
G. Kore	5	Hırvatistan	2	Kamerun	1		

Kaynak: Resort Dergisi, (2015a). Hangi Ülkenin Türkiye'den Kaç Kent ile Kardeş Şehri Var? <http://resortdergisi.com/dergi/142/#p=20> Adresinden Erişilmiştir. (8 Aralık 2015), Yıl 12, Ekim 2015, Sayı: 142, ss. 50.

Tablo 1 incelendiğinde Türkiye'deki belediyelerin dünyanın 79 farklı ülkesindeki 384 belediye ile kardeş kent ilişkisi kurduğu görülmektedir. Tabloya göre en çok kardeş kent ilişkisi kurulan ilk üç ülke Bulgaristan (37), Almanya (33) ve K.K.T.C. (19)'dir. Coğrafi ve etnik yakınlık, aynı inanca sahip olma ve karşılıklı etkileşimin yoğunluğu ülkemizdeki şehirlerin kardeş kent ilişkilerinde temel belirleyiciler olarak değerlendirilebilir. Örneğin Bulgaristan'a komşu olmamız, Almanya ile tarihi olarak 1. Dünya savaşı yıllarından beri süregelen dostluğumuz ve yaklaşık 2.5 milyon vatandaşımızın Almanya'da yaşıyor olması ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile olan ilişkilerimiz bu tabloyu ortaya koyan sebepler olarak düşünülebilir.

Şehirlerin yönetilmesi hususunda kardeş kent anlayışının daha etkin ve verimli kullanılmasının şehirlerin sürdürülebilir bir kalkınma ve gelişim sağlaması pazarlama anlamında daha etkin olmasında önemli etkiler yaratabilecektir. Bu kapsamda İlgüner ve Asplund (2011) çalışmalarında şehirleri yönetenlerin stratejilerini oluştururken, bir ön denetim mekanizması geliştirmelerine yardımcı olmak için hem geçmişteki hem de günümüz şehir yöneticilerinin başarılarını inceleyerek 14 kural geliştirmişler ve stratejik önem listesi oluşturmuşlardır. Çalışmada yer alan liste, doğrudan kardeş kent anlayışıyla ilişkili olmasa da bu konu kapsamında yerine getirilmesi ve yapılması gerekli işlerin hangi anlayış ile ele alınması gerektiği konusunda fikir oluşturmaya katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda oluşturulan stratejik önem listesinde yer alan; farklı unsurları bir araya getirebilme kapasitesi, yeni akım ve gelişmeleri sindirebilme, global görüş ve düşünce, kültürlerarası deneyim, temsil yeteneği, iletişim üstünlüğü (İlgüner ve Asplund, 2011: 334) özellikleri şehirleri yöneten insanlarda bulunması, kurulacak kardeş şehir ilişkilerinin daha sağlam temellere dayanmasına katkı sağlayacaktır. Bunun

yanından kardeş şehir ilişkisinin tarafları olan belediyelere de önemli kazanımları sağlayacaktır.

“İki şehrin kardeş şehir olma süreci genellikle diplomatik yollardan yapılmaktadır. Kardeş şehir teklifi Dışişleri Bakanlığı kanalıyla belediyelere iletilmekte ve belediyeler arasında karşılıklı temaslar kurulmaktadır. Yurtdışından herhangi bir şehirle kardeş şehir olabilmek için Belediye Meclis Kararı ve İçişleri Bakanlığı'nın onayı da gerekmektedir. Gerek Belediye Meclisi kararında, gerekse İçişleri Bakanlığı'nın izninde göz önünde bulundurulmuş en önemli husus, şehirler arasındaki denkliliktir. Şehirlerin; ülke içindeki önemi, nüfusu, ekonomik ve ticari durumu, kültürel yapısı ve coğrafi özelliği bakımından birbirine yakın ya da denk olması kardeş kent ilişkisinde istenen bir idealdir. Çünkü bu kriterlere dayanılarak kurulan bir ilişki daha verimli olmakta ve ortak çalışmaların daha başarılı yürütülmesini sağlamaktadır. Bazen yukarıda bahsedilen benzerliklerin bir veya birkaçına bakılarak ya da denk olmamasına rağmen manevi destek sağlamak amacıyla da bir şehirle kardeş şehir ilişkisi kurulabilmektedir. Kardeş şehir ilişkisinin kurulması dahi tek başına, ilişkiyi kuran kentler arasında her türlü işbirliği için uygun bir zemin ve güçlü bir bağ oluşturmaktadır. Kardeş kent ilişkisinde genellikle yapılan protokol çerçevesinde hangi alanlarda işbirliği yapılacağı ifade edilmektedir. Protokol hazırlanmadan önce iki tarafın faydasına olacak işbirliği alanları için çalışmalar yapılması ve karşılıklı müzakere edilmesi ilişkinin karşılıklı faydalarının oluşması için gereklidir. Kardeş kent ilişkisinde taraflar isterlerse protokole süre sınırı koyabilirler” (İBB, 2015). Bu ilişkilerin turizm özelinde değerlendirilmesi kardeş olan şehirlerin bu konuda işbirliği yapmalarına ve daha iyi bir strateji geliştirmelerine olanak sağlayabilir.

Türkiye’de turizm sektörünün gelişmesine katkı sağlayacak yerel kurum ve kuruluşlar artan hizmet kapasitesi ile sektör çalışanları ve yatırımcılarına ek olarak turizm gelirlerinin artırılmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Türkiye’de yerel yönetimlerin turizm sektörünü doğrudan ilgilendiren yasal görevleri olduğu gibi, mahalli ve müşterek ihtiyaçların karşılanması üzerine olan ve turizm sektörünü de olumlu yönde etkileyebileceği düşünülen görevleri bulunmaktadır (Atar, 2010: 156; Pelit ve Gökçe, 2014: 591). Kardeş şehir ilişkilerinin gelişmesi sayesinde bölge turizminin olumlu etkilenmesi bağlamında belediyelerin yaptıkları faaliyetlerin olumlu sonuçlar doğuracağı ifade edilebilir. Çalışmanın izleyen kısmında bu konuda bilgiler sunulmuştur.

2.2. Kardeş Kent Anlayışının Turizme Yansımaları

Yerel yönetimler içerisinde turizm ile ilişkisi en kuvvetli olanı belediye idareleridir. Çünkü belediye idaresinin sahip olduğu her türlü görev ve sorumluluk turizm ile yakından ilişkilidir (Baş, Kılıç ve Güçer, 2007). Turizmin bölgesel kalkınmayla yakın ilişkisi nedeniyle bölgede uygulanacak turizm politikalarının ekonomik gelişme ve iş yaratma gibi olumlu sonuçları düşünüldüğünde yerel yönetimlerin uyguladığı politikalar sektör için önem kazanmaktadır. Bu bağlamda belediyelerin yaptıkları kardeş kent anlaşmaları iyi bir pazarlama faaliyeti ile bölge turizminin gelişmesine katkı sağlayabilir. Kardeş şehir ilişkisi, turizm bağlamında benzersiz bir kişisel deneyim potansiyelinin oluşmasıdır. Çünkü kardeş şehir olma yoluyla gerçekleştirilen ilk temaslarla kişisel ilişkiler kurulur. Ancak yerel toplulukların kardeş şehir programına karşı sahiplenme duygusuna sahip olması turizm amaçlı ilişkinin geliştirilebilmesi için bir zorunluluktur (Carruthers, 2006: 165).

Dünya’da ilk kez Mersin’de düzenlenen ve kardeş kentleri bir araya getiren 1. Uluslararası Kardeş Şehirler Turizm Zirvesi, 4 Kıta, 25 ülkeden katılan 50 belediye ve 200 katılımcı ile 12-14 Kasım 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Birinci

“Kardeş Şehirler Turizm Zirvesi”nde, Dünya Kardeş Şehirler Birliği’nin kuruluşu ilan edilmiştir (Resort Dergisi, 2015b: 56-59). Söz konusu bu etkileşim şüphesiz şehirlerarasındaki tüm ilişki-faaliyetlerde olduğu gibi turizm alanında da bu ilişkilerin muhatabı olan iki belediye için de faydalı birtakım sonuçlar doğuracaktır. “Ankara Büyükşehir Belediyesi ile Budapeşte Belediyesi arasında imzalanan “Ankara-Budapeşte Kardeş Kent Protokolü” kentsel dönüşümden tarihi yerlerin restorasyonuna, toplu taşıma konusunda bilgi paylaşımından kültürel etkinliklere kadar pek çok konuda işbirliğini içermektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilecek ilk faaliyet Ankara’da Budapeşte Günlerinin düzenlenmesidir. 2016 yılında ise Türkiye’nin ve Başkent Ankara’nın kültürel zenginliklerinin Macar halkına anlatılacağı Budapeşte’de Ankara Günleri düzenlenmesi planıdır (Turizm Forumu, 2015).” Bu kapsamda 2016 yılının mayıs ayında Budapeşte’de Ankara fotoğraf sergisi ve Ankara Sokağının açılışına Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı katılmıştır (Haberler.com, 2017). İlgili çalışmalar iki şehir arasındaki turizm faaliyetlerinin de gelişimine katkı sağlayacak boyutları olan faaliyetlerdir. Benzer şekilde Alanya Belediyesi’nin düzenlediği 23-25 Mayıs 2015’te yapılan 15’nci Uluslararası Turizm ve Sanat Festivali’ne katılmak için kardeş şehirlerden konuklar gelmiştir. Kardeş şehirlerin ilk kez belediye başkanları düzeyinde temsil edildiği festivale Almanya’dan Gladbeck, Letonya’dan Talsi, Polonya’dan Wodzislaw Slaski, Litvanya’dan Trakai ve Silute ve Karaim Türklerinden oluşan Birlik halk dansları grubu, Rusya’dan Murmansk, Zelenegorsk ve Dergaci ve Yunanistan’dan Nea Ionia, Alanya Belediye’sinin konduğu olarak gelen kardeş şehir heyetleri arasında olmuştur (Milliyet, 2015).

Kardeş kent ilişkilerini turizm faaliyetleri anlamında değerlendirmenin mümkün olduğunu gösteren bu uygulama ülkemizdeki diğer belediyeler tarafından da uygulandığında önemli gelişmeler yaşanabilecektir. Kardeş kent ilişkilerinin turizm boyutuna örnek olabilecek başka bir faaliyet ise Nürnberg Belediyesine bağlı Uluslararası İlişkiler Dairesinin, kardeş kent Antalya’ya tur düzenlenmesi programıdır. Nürnberg’deki TUI Seyahat Acentesi ile birlikte gerçekleştirilmesi planlanan “Halk gezisi” programında kafilenin, İstanbul üzerinden Türkiye’nin tarihi yerlerine uğrayarak Antalya’ya ulaşması ve Antalya’da kardeş kent etkinliklerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır (Turizm Avrupa, 2015). Konuyla ilgili başka bir örnek ise İSTEK Antalya Yeditepe Koleji İlköğretim Okulu II. kademedeki 23 öğrencinin, Antalya’nın kardeş kenti olan Almanya’nın Nürnberg Şehri’ne kültürel bir gezi gerçekleştirmesidir. İlgili gezi programında öğrenciler, Almanya’da bulunan Alman Ulusal Müzesi, Faber Castell, oyuncak ve taşıt müzelerinin yanı sıra; Bavyera Film Stüdyoları, Geiselwind Oyun Parkı, Nürnberg Hayvanat Bahçesi’ni gezmişlerdir (Antalyaburada, 2010). Örneklerden görüleceği üzere kardeşlik ilişkileri kurulan belediyeler arasında yerel halkın diğer kardeş belediyenin olduğu destinasyonu turizm amaçlı ziyaretleri mümkün olabilmekte ve kardeşlik ilişkisi böyle bir amaca hizmet edebilmektedir.

2.3. Kardeş Kent Anlayışının Şehrin Pazarlama, Kültürel ve Çevresel Faaliyetlerine Katkıları

Belediyelerin turizme yönelik faaliyetlerinin kardeş kent ilişkileri bağlamında değerlendirilmesi ile kardeş kent ilişkilerinin ilgili bölgedeki turizmin gelişimine ne derece katkı yapabileceği hakkında bilgi sahibi olunabilir. Kılıç, (2006)’ın çalışmasında belediyelerin bölgede yaptığı çalışmaların bölgede yaşayanlar ve bölgeyi ziyaret eden turistler açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Araştırmacı, belediyelerin bu faaliyetlerinin pazarlama, kültürel, çevre ve denetim faaliyetleri olmak üzere dört boyutta ele alınabileceğini belirtmektedir (Kılıç, 2006: 83). Belediyelerin pazarlama, kültürel ve çevre konusunda yaptıkları ya da yapacakları faaliyetler işbirliği içerisinde

oldukları kardeş kentleri ile karşılıklı etkileşimi ve kardeş belediyeler arasındaki turist varışlarının gelişmesi bağlamında önemli olabilecektir.

Pazarlama Faaliyetleri: “Bir bölgenin pazarlama çalışmaları yerel yönetim birimi olan belediyelerin gerçekleştirmesi gereken faaliyetler arasındadır. İyi bir pazarlama çalışmasıyla bölgeye gelecek turist sayısında önemli artış sağlanabilecek ve bölgenin kalkınması çok daha kolay olabilecektir” (Pelit ve Gökçe, 2014: 592). “Belediye hizmetlerinde pazarlama yaklaşımının uygulanabilmesinin ilk adımı, belediye hizmetlerinin sunulduğu pazarın tanımlanmasıdır. Belediye hizmetlerinin sunulduğu pazar, o belediyenin sınırları içerisinde yaşayan ve geçici olarak bulunan bütün insanlardan oluşur. Belediyeler, kendi pazarlarını coğrafi, iklim koşulları, yerleşim alanları ve özellikleri, ulaşım olanakları vb. yönleriyle ele almak durumundadırlar. Öte yandan, hizmet sunulan belde insanların demografik, kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasal özelliklerinin de bilinmesi, pazarın tanımlanması başlığı altında yerine getirilmesi gereken ikinci önemli adımı oluşturmaktadır” (Torlak, 1999: 99-100). Belediyelerin kardeş şehir ilişkilerini yürüttüğü belediyeler ile karşılıklı turizm ilişkilerinin geliştirilmesi için ilgili ortaklığın pazarlama faaliyetleri özelinde değerlendirilmesi ortaklık içerisinde olan belediyeler için faydalı olabilecektir. Kardeş şehirlerden birinde yaşayan yerel halk; diğer şehir için pazarlama faaliyetlerinin yürütüleceği pazar olabilir.

Kültürel Faaliyetler: İnsanları dinlenmeye, tatile ya da turist olarak seyahat etmeye iten faktörler, insanların turist olarak ilgisini çeken yerler ve faaliyetler, insanların tatilde iken yaptıkları eylemler (aktif veya pasif olarak katıldıkları aktiviteler) ve bunların gerçekleştikleri alanlar incelendiğinde, belediyeler tarafından yerine getirilen hizmetler ile bazı turistik faaliyet ve aktivitelerin mekân, zaman ve aktivite türü bazında benzerlik hatta kesişme gösterdiği görülür. Kısaca, belediyelerin –kural olarak- öncelikle yerel halk için gerçekleştirmeye çalıştığı kültür, sanat, spor ve rekreasyon hizmetleri aynı zamanda bazı turistlerin de ilgi alanına girmektedir. Bu hizmetler yöredeki turizm faaliyetlerini, faaliyetlerin gelirlerini ve türlerini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Azaklı ve Özgür, 2004: 125). Yerel kalkınmanın sağlanmasında itici sektörlerden biri olan turizm; bir yandan ekonomik kalkınmayı hedeflerken diğer yandan da tarihi ve kültürel alanların korunması ve restore edilmesi, çekiciliği olan ekolojik alanların korunmasını hedefleyip kültürel zenginliklere dikkat çekerek kültürel geçmişe olan ilgiyi de artırmaktadır (Küçük ve Güneş, 2013: 29). Belediyelerin geleneksel görevlerinden biri, o yöreye gelebileceklerin ilgisini çekmek, gelenlerin ilgisini canlı tutmak ve yörenin tanıtımını yapmaktır (McKerchier ve Ritchie, 1997: 67’den akt. Azaklı ve Özgür, 2004: 123). Belediyelerin kurduğu kardeşlik ilişkilerinde belediyeler arasında işbirliğinin kültürel anlamda etkilerinin olması kaçınılmaz, beklenen ve istenen bir şeydir. Turizm faaliyetlerinde kültürel zenginliklerin önemi yadsınamayacak derecede önemlidir. İnsanların gittikleri yörenin/bölgenin kültürünü tanıma istekleri turizm hareketlerinin doğasında olan bir durumdur. Nitekim kardeşlik ilişkilerinin geliştiği iki şehir arasında da bir kültürel etkileşim olacaktır. Kardeş şehir ilişkileri ilgili belediyeler arasında gerçekleştirilen turizm varışlarının kültürel zenginliklerin tanıtılması anlamında fayda sayılabileceği bu nedenle de turizm varışlarını artıracığı gibi iki ülkenin ilişkilerinin gelişmesine de olumlu katkıları olacaktır.

Çevre Faaliyetleri: İnsanların, gelişen endüstri ile doğanın uyumlu bir biçimde var olacağı, doğadan yararlanma çabası göstermeleri her geçen gün artmaktadır. Ağaç, güzel manzara ve yeşil alanlara saygı gösterme ve koruma belediyelerin temel sorumluluk ve görevlerinden birisidir. Bu nedenle yeşil kuşaklarla çevrilmiş ağaçlı karakterin korunması ve gerekli olan yerler de yeniden ağaçlandırma yapılarak halkın

kullanımına açılmalıdır (Tortop, 1988: 4). Bu konuda belediyelerin kardeşlik ilişkileri kurdukları belediyeler ile çevre düzenlemesi gibi konularda işbirliği yapması faydalı olabilecektir. Bunun yanında kardeşlik ilişkileri olan şehirlerin kendi şehir merkezlerinde kardeş şehri hatırlatacak çeşitli çevre düzenlemeleri yapması ilişkilerin gelişmesi bağlamında önemli olabileceği gibi karşılıklı turist varışları gerçekleştirildiğinde de önemi hissedilebilecek bir konu olarak karşımıza çıkabilir. Nitekim konuyla ilgili olarak Afyonkarahisar'da Belediye Meclisi kararıyla Afyonkarahisar Belediyesinin kardeş şehir ilişkisi kurduğu Almanya'nın Hamm kentinin adı Gazlıgöl Yolu'ndaki bulvara verilmiştir (Yurt Haber, 2012). Bu örnekten de anlaşılacağı gibi ülkelerin bölgelerin kurmuş oldukları ilişkiler pazarlama ve kültürel etkilerinin yanında çevresel birtakım etkileşimlere neden olmaktadır.

Belediyelerin turizmle ilişkili faaliyetlerini kardeş kent anlayışı özelinde ayrıca değerlendirmeleri belediyelerin ilgili faaliyetleri yerine getirirken hem karşılıklı işbirliği yoluyla daha başarılı olmalarını hem de kardeş kentleriyle olan ilişkileri sebebiyle karşılıklı turist varışlarından bölge turizminin gelişmesi, turistik işletmelerin gelirlerini artırmaları gibi birtakım kazanımlara sahip olmaları sağlanabilir.

3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, kardeş kent anlayışının turizme yansımaları kapsamında Afyonkarahisar belediyesinin mevcut uygulamalarının tespit edilerek, konuya ilişkin daha geniş örnekler üzerinde gerçekleştirilecek çalışmalara bir alt yapı hazırlamaktır. Araştırma konusuyla ilgili olarak yerli literatürde doğrudan böyle bir çalışmaya rastlanmamış olması bu konuda araştırma yapmaya itici bir faktör olmuştur. Çalışmanın literatür kısmında konunun anlaşılabilmesi için kardeş kent kavramının ne olduğu, Dünya'daki ve Türkiye'deki mevcut durum hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra kardeş kent kavramının turizme yansımaları konusuna ve kardeş kent anlayışının şehrin pazarlama, kültürel ve çevre faaliyetlerine katkıları – etkisi incelenmiştir. Konuyla ilgili daha önce çalışma yapılmadığı ve yapılan gözlemler ve araştırmacıların ön görüşmeleri çerçevesinde yetkililerin de bu konuda pek de bilgi sahibi olmaması sebebiyle istatistiki bilgilere ulaşılamamış olunmakla birlikte bu çalışmanın bundan sonra konuyla ilgili yapılacak çalışmalar için bir kaynak olabileceği ve görüşme formunun da kullanılabilirliği öngörülmektedir. Bu nedenle çalışmanın bundan sonraki çalışmalar için önemli olduğu düşünülmektedir.

4. Yöntem

Çalışmanın desteklenmesi ve bir örnekle incelenebilmesi kapsamında, konuyla ilgili belediyede yetkili olan Afyonkarahisar Belediyesi başkan yardımcısı ile mülakat yapılmış ve konuyla ilgili olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile bilgiler toplanmıştır. Bilgi toplamak amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat formunun (Ek'te sunulmuştur) ilk bölümünde Afyonkarahisar Belediyesi'nin kardeş kentleriyle olan mevcut durumu hakkında bilgi alınabilmesi amacıyla "Kardeş Kent Olgusu ile ilgili Genel İfadeler" başlığı altında 6 soru yer almıştır. İkinci bölümde "Kardeş Kent Olgusu Turizm İlişkisi" başlığı altında belediyelerin kardeş belediyeler ile turizm özelindeki mevcut durumun ortaya konulması amacıyla hazırlanan 4 soru yer almıştır. Görüşme formunun 3. bölümünde ise Kılıç (2006)'ın araştırmasında kullandığı belediyelerin turizme yönelik faaliyetlerine ilişkin hazırladığı anket formundan da yararlanılarak pazarlama, kültürel faaliyetler ve çevre faaliyetleri kapsamında kardeş kentleriyle ilişkileri hakkında 3 genel soru hazırlanmıştır. Kılıç (2006)'ın çalışmasında kullandığı anket formu sorularından

yararlanılarak bu 3 soruya, bu çalışma kapsamında alt başlıklar eklenmiştir. Elde edilen bilgiler araştırmacılar tarafından yorumlanarak konuya ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

5. Bulgular ve Tartışma

Araştırma sırasında kullanılan görüşme formu paralelinde elde edilen bulgular 3 başlık altında ele alınmıştır. İlk olarak kardeş kent olgusu ile ilgili genel ifadeleri içeren mülakat sorularına verilen cevaplar ışığında elde edilen bulgular sunulmuştur. Daha sonra Afyonkarahisar Belediyesinde gerçekleştirilen araştırmada kardeş kent olgusu turizm ilişkisi ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Son olarak araştırmada turizm bağlamında kardeş kent ilişkisi ile ilgili ifadelerle ilişkin bulgular sunulmuştur.

5.1. Kardeş Kent Olgusu İle İlgili Genel İfadelere Verilen Cevaplar

Afyonkarahisar belediyesinin mevcut durumda 9 tane yurt dışında (Tablo 2) 4 tane de yurt içinde (Tablo 3) kardeş kent ilişkisi bulunmaktadır. Tablo 2’de yurt dışından kardeşlik ilişkisi kurulan belediyelerin kardeşlik ilişkisi kurulma tarihine göre sıralanmıştır. Buna göre Afyonkarahisar Belediyesinin ilk kardeş kent ilişkisi Macaristan’ın Nyirkyhaza kentiyle 1992 yılında İç. İşl. Bak. oluru ile başlamıştır. Sırasıyla; Çubuksarı (1999), Türkistan, Hamm (2005), Yunfu (2007), Peja (2008), Lazkiye (2009), Ben Arous (2013) ve Hürremabad (2014) kentleriyle kardeş kent ilişkilerinin kurulduğu anlaşılmaktadır. Ancak Afyonkarahisar Belediyesinin kardeş kent ilişkisi kurduğu yabancı şehirler arasında aktif ilişkinin sürdürüldüğü tek belediye Almanya’nın Hamm Belediyesidir. Diğer kardeş kentlerden örneğin Suriye’nin Lazkiye şehri ve Tunus’un Ben Arous şehirlerinin ülkelerinin politik ve siyasi koşulları nedeniyle ilişkiler dondurulmuş durumdadır.

Tablo 2: Afyonkarahisar’ın Yabancı Ülkelerdeki Kardeş Kentleri

S NO	KARDEŞ KENT	ÜLKESİ	İÇİŞLERİ BAK VE DIŞİŞLERİ BAKANLIK OLURLARI
1	Nyirkyhaza	MACARİSTAN	İç İşl. Bak 23.03.1992 tarih 6000/270 syl oluru
2	Çubuksarı	ÇUVAŞİSTAN	Dış İşl. Bak 29.06.1999 tarih DAGY.349/292 syl olur
3	Türkistan	KAZAKİSTAN	İç İşl. Bak 6000/1250 syl oluru
4	Hamm	ALMANYA	İç İşl. Bak 24.04.2005 tarih 50392 syl olur
5	Peja	KOSOVA	İç İşl. Bak. 23.07.2008 tarih 19726/50000 syl olur
6	Yunfu	ÇİN	İç İşl. Bak 09.07.2007 tarih 17470/50000 syl olur
7	Lazkiye	SURİYE	İç İşl. Bak. 11.09.2009 tarih ve 50000 syl olur
8	Ben Arous	TUNUS	İç İşl. Bak. 10.12.2013 tarihli onayı
9	Hürremabad	İRAN	İç İşl. Bak. 20.11.2014 tarihli onayı

Tablo 3’te Afyonkarahisar’ın yurt içindeki kardeş belediyeleri verilmiştir.

Tablo 3: Afyonkarahisar’ın Türkiye’deki Kardeş Belediyeleri

S NO	KARDEŞ BELEDİYE	İLİ	BELEDİYE MECLİS KARAR NOLARI
1	Ayvalık	BALIKESİR	-
2	Hasköy	MUŞ	27 Ekim 1989 tarih ve 106 nolu Meclis Kararı
3	Posof	ARDAHAN	03.11.2014 tarih ve 415 nolu Meclis Kararı
4	Melekli	İĞDIR	04.02.2016 tarih ve 49 nolu Meclis Kararı

Tablo 3’e göre Afyonkarahisar belediyesinin ülkemizdeki **Ayvalık**, **Hasköy**, **Posof** ve **Melekli** belediyeleriyle kardeş şehir ilişkileri vardır. Başlanma tarihi bilinen ilk kardeş şehir ilişkisinin 1989 yılında Muş’un Hasköy ilçesi ile kurulduğu anlaşılmaktadır. En son 2016 yılında Iğdır’ın Melekli ilçesi ile kardeş şehir ilişkisi kurulduğu belirtilmiştir. Tablo incelendiğinde kardeş belediyelerin denklik olarak Afyonkarahisar Belediyesinden küçük oldukları görülmektedir. Afyonkarahisar belediyesi yetkilileri

yurt içindeki kardeş belediyelerden Posof (Ardahan) ve Melekli (Iğdır) kentleri ile aktif çalışmaların yürütüldüğünü belirtmişlerdir.

Yapılan görüşme bulgularına göre Afyonkarahisar Belediyesinin yakın ilişki içinde bulunduğu 1 yabancı ve 2 yurt içi olmak üzere üç belediye bulunmaktadır. Bu bağlamda ilişki içinde bulunulan yabancı belediye olan Hamm Belediyesi ile ilişkiler bağlamında her yıl karşılıklı ziyaretler mutlaka gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda her yıl zafer haftası etkinliklerine Hamm Belediyesi yetkilileri davet edilirken, Hamm Belediyesinin kuruluş günü etkinliklerine de Afyonkarahisar belediyesi kardeş şehir olarak davet edilmektedir. Afyonkarahisar ve Hamm Belediyeleri arasındaki kardeş kent ilişkisi Hamm Belediyesinin talebi ile ortaya çıkmıştır. Bu ilişki amaçlı ilgili belediyenin Afyonkarahisar'ı tercih etmesinde her iki kentin de termal kaynaklar yönünden zengin olmasının belirleyici olduğu vurgulanmıştır. Bu durum her iki şehir arasındaki ilişkinin turizm boyutunda geliştirilmesinde bir katalizör olabilir.

Yurt içi kardeş kent olarak yakın ilişki yürütülen belediyeler daha önce belirtildiği gibi tüm kentsel kriterleri ile Afyonkarahisar'dan çok küçük belediyelerdir. Bu bağlamda ilişki çoğunlukla Afyonkarahisar belediyesinin diğer belediyeleri teknik bilgi, araç ve diğer alanlarda desteklemesi şeklinde yürütülmektedir. Örneğin Posof belediyesi Kardeş kent olarak Afyonkarahisar belediyesinden yeşil alan çevre düzenlemesiyle ilgili taleplerde bulunmuştur. Melekli belediyesine ise cenaze aracı gönderilmiştir.

Yapılan görüşmede dikkat çeken önemli hususlardan birisi yurt dışı kardeşlik ilişkilerinde siyasi dış etkenlerin ilişki üzerinde doğrudan etkisinin olduğudur. Bu nedenle kardeş kent ilişkisi teorik olarak çok güzel bir uygulama olarak görülmele birlikte pratikte birçok değişkenin birleşimi bir durum olarak değerlendirilmektedir. Ülkemizdeki kardeşlik ilişkilerinde ise özellikle küçük belediyeler ihtiyaçlarını temin aracı olarak kardeşlik ilişkisini kullanmaktadırlar.

5.2. Kardeş Kent Olgusu Turizm İlişkisi İle İlgili İfadelere Verilen Cevaplar

Afyonkarahisar'ın Kardeş şehirlerinden özellikle turizm destinasyonu olması sebebiyle anlaşma yaptığı bir şehir bulunmamaktadır. Bu amaçlı sorulara verilen tüm cevaplar olumsuzdur. Afyonkarahisar'ın yurt dışından yakın ilişki içinde bulunduğu kardeş kenti olan Hamm ile ilişkilerinde şehir düzeyinde gerçekleştirilen ilişkilerde kardeş kentin, Üniversite ve Milli eğitim müdürlüğü ile ilgili ortaklaşa çalışmalarının olduğu belediye ile çok fazla çalışmalarının olmadığı ifade edilmiştir. Hamm kentinde okulların belediyeye bağlı olması Afyonkarahisar'da ise okulların Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olması sebebiyle ve bu ilişkilerin belediyenin yetkisi dışında olduğu için bu durumun gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

5.3. Turizm Bağlamında Kardeş Kent İlişkisi İle İlgili İfadelere Verilen Cevaplar

Afyonkarahisar'ın kardeş kentleri ile ilişkilerinde pazarlama yoluyla karşılıklı tanınırlığı artırma amaçlı belediyeler düzeyinde gerçekleştirilen çalışmalar sadece yetkililer düzeyinde gerçekleştirilen karşılıklı ziyaretlerdir. Bunun dışında yakın ilişki içinde bulunulan Hamm belediyesinin simgesi olan ve Afyonkarahisar'a gönderilen Fil heykeli Gazlıgöl yolundaki bulvara yerleştirilmiş ve ilgili bulvar Hamm bulvarı olarak adlandırılmıştır. Benzer şekilde Afyonkarahisar'ın simgesi olan Haşhaş heykeli Hamm'a gönderilmiş ve belediye tarafından şehirde bir meydana konulmuştur. Afyonkarahisar belediyesinden bağımsız olarak Milli eğitim müdürlüğü ve Afyon Kocatepe Üniversite ile bu konuda kardeş belediyelerin ortaklaşa çalışma yaptığı bilgisi belediye yetkilileri tarafından verilmiştir. Bu bağlamda Afyon Kocatepe Üniversitesi ile kardeş belediye sağlık alanında termal turizmde hasta bakımıyla ilgili çalışmalar gerçekleştirmektedirler. Belediye yetkilileri kardeş kent ilişkilerini turizm bağlamında

geliştirmede yeterli olmadıklarını bildiklerini belirtmekte ve kardeş kent olunacaksa kardeş belediyenin ileri seviyede olmasının avantajı olduğuna vurgu yapmaktadırlar. Yetkililerin turizm bağlamında dikkat çektikleri bir diğer husus kardeş kent ilişkisi kurulacak şehrin bilinen ve tanınırlığı yüksek bir şehir olmasının çok avantajları olacağı ifadesidir.

6. Sonuç ve Öneriler

Turizm destinasyonların gelişmesinde önemli bir sektördür. Belediyelerin görevlerinden birisinin bölgesel kalkınmayı desteklemek olması turizmi bu görevleri başarmada önemli bir sektör haline getirmektedir. Doğal ve tarihi çekicilikler ve yararlılık ile birlikte ulaşılabilirlik turistik ürünü oluşturan önemli ve birçok yerde belediyelerin sorumluluğunda olan bir faktördür. Kardeş kent ilişkisi, belediyelerin turizm sektörünü destekleme amaçlı kullanabilecekleri araçlardan birisidir. Belediyelerin kurdukları kardeşlik ilişkileri, farklı şehirler arasında kültür köprülerinin kurulmasına zemin oluşturacaktır. Kardeşlik ilişkileri kuran belediyeler karşılıklı ilişkilerinde kültürel anlamda kazanımlar elde edebilecekleri gibi bunun turizmin gelişmesi anlamında da kullanılması mümkün olabilecektir. Bu kapsamda bu çalışmada belediyelerin kurdukları kardeş kent ilişkilerinin turizm özelinde değerlendirilmesi yapılmıştır. Konuyla ilgili olarak literatürde çok fazla kaynak bulunamamasına rağmen örnek uygulamaların turizm özelinde değerlendirilmesinin belediyeler ve bölge için önemli olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Belediyelerin kardeşlik ilişkileri kurdukları belediyeler ile ilişkileri farklı amaçlarla gerçekleştirilebilir. Bu ilişkilerin turizm ile de ilişkilendirilerek yürütülmesi ilgili belediyelerin kardeşlik ilişkilerinden elde ettikleri kazanım anlamında faydalar sağlayacaktır. Araştırmada termal turizm anlamında son yıllarda önemli gelişme kat eden Afyonkarahisar örnek olarak ele alınmıştır. Afyonkarahisar belediyesinde yetkili kişi ile yapılan görüşme sonucunda Afyonkarahisar belediyesinin kardeşlik ilişkileri hakkında mevcut durum maddeler halinde şu şekilde ortaya konulabilir.

- Afyonkarahisar Belediyesinin 9 tane yabancı ülkelerde 4 tane de ülke içerisinde kardeşlik ilişkisi kurduğu ifade edilebilir.
- Afyonkarahisar Belediyesinin kardeşlik ilişkileri kurduğu Hamm (Almanya), Posof (Ardahan) ve Melekli (İğdır) belediyeleri ile birtakım ortaklaşa çalışmalar yaptığı diğer kardeş kentleri ile çeşitli sebeplerle ilişkilerini etkin bir şekilde kullanamadığı anlaşılmaktadır.
- Afyonkarahisar'ın kardeş kentlerinin yerel halk tarafından bilinmediği tanınmadığı anlaşılmaktadır.
- Afyonkarahisar Belediyesinin Hamm kenti ile yılda bir düzenli olarak Afyon tarafında Zafer haftası etkinlikleri Hamm tarafında ise kuruluş gününde karşılıklı heyetler ile ziyaretlerin gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.
- Afyonkarahisar Belediyesinin Posof Belediyesi ile yeşil alan ve çevre düzenlemesi konusunda ortak çalışmaların yapılacağı bu konuda girişimlerin olduğu gerçekleşen bir faaliyetin olmadığı anlaşılmaktadır.
- Afyonkarahisar Belediyesinin Melekli Belediyesine cenaze aracı gönderdiği yetkilinin bu konudaki cevaplarından anlaşılmıştır.
- Afyonkarahisar Belediyesinin dışında Afyon Kocatepe Üniversitesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile kardeş kentler arasında bir takım ortak çalışmalar yapıldığı yalnız bu çalışmalarla ilgili kurumlar arasında koordinasyon ve bilgi eksikliği olduğu anlaşılmaktadır.
- Afyonkarahisar'ın kardeş kentleri ile ilişkilerinin etkin bir şekilde kullanılmadığı izlenimi oluşmuştur.

- Afyonkarahisar Belediyesinin, kardeş kent ilişkilerini bu araştırmada ele alındığı şekli ile turizm bağlamında değerlendirmesiyle ilgili olarak ortak faaliyet ve çalışmalarının yok denecek kadar az olduğu anlaşılmaktadır.

Mevcut durum, kardeş kentlerin araştırmada üzerinde durulduğu kadarıyla etkin bir şekilde kullanılmadığı turizm ile ilişkili çalışmaların yok denecek kadar az olduğu şeklindedir. Bu kapsamda konuyla ilgili taraflara aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Kardeş kentler ile ilişkilerin olduğundan daha fazla önem verilerek geliştirilmesi önem arz etmektedir.

- Kardeş kentlerin sayısal yeterliliğinin yanında yapılan faaliyetlerin niteliğinin de olması önemli olabilecektir.

- Kardeşlik ilişkilerin kurulduğu belediyelerin yerel halka tanıtılması ve bu konuda bilgilendirilmesi kültürel anlamda fayda sağlayabilecektir.

- Kardeş kentler ile mevcut ilişkilerin turizm özelinde ele alınması ve ortaklaşa çalışmaların yapılması ilgili belediyeler için faydalı olabilecektir.

- Turizmle ilgili olarak karşılıklı turistik ziyaretler haricinde izlenen politikalar ve bölgenin turistik destinasyon olarak yönetimiyle ilgili yapılanların paylaşılması faydalı olabilecektir.

- Turizmle ilgili olarak kardeş belediyelerden gelen misafirler, turist değil de özel bir statü de değerlendirilebilir kardeşlik özelinde ayrı bir izleme yöntemi kullanılabilir. Örneğin kardeş şehirlerden gelen turistlere farklı avantajlar sunulabilir. Ek olarak da “kardeş yerel halk” gibi daha benimseyici ifadelerin kullanılması faydalı olabilecektir.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde; Afyonkarahisar Belediyesinin kardeş kentleri ile turizm kapsamında değerlendirilebilecek ilişkiler konusunda yapması gerekenlerin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda Afyonkarahisar Belediyesinin; Alanya’da 15.si gerçekleştirilen Uluslararası Turizm ve Sanat Festivali (Milliyet, 2015) ve Dünya’da ilk kez Mersin’de düzenlenen ve kardeş kentleri bir araya getiren 1. Uluslararası Kardeş Şehirler Turizm Zirvesi (Resort Dergisi, 2015b: 56-59) gibi etkinlik ve faaliyetleri örnek alarak kendine uygulama imkânı yaratması önerilebilir. Nitekim Afyonkarahisar Belediyesi, söz konusu bu etkinlik ve faaliyetlere katılarak ve/veya bu tip faaliyetleri organize ederek bu konuda daha iyi noktalara gelebilir.

Konuyla ilgili olarak bundan sonra yapılacak araştırmalarda; kardeş kent ilişkilerinin turizm özelinde ele alındığı başka belediyelerde de araştırma yapılması bilim dünyasına katkı anlamında önemli olabilecektir. Yine yapılacak araştırmalarda kardeş kentlerle olan ilişkilerin turizm özelinde ele alınmayan diğer faaliyetler ile turizm anlamında yapılan faaliyetlerle ilişkisi hakkında araştırma yapılması faydalı olabilecektir. Kardeşlik ilişkileri belediyelerin daha çok kültürel anlamda birbirleri ile olan ilişkilerini devam ettirmeleriyle ilgili olabileceği gibi bu faaliyetlerin turizm, ticaret, eğitim gibi unsurlarla ele alınabileceği ifade edilebilir. Belediyelerin kardeş belediyeleri olan ilişkilerinde turizmi ön plana çıkararak birtakım çalışmalar yapması ilgili belediyelerin sorumluluğunda olan bölgelerin turizminin gelişmesine katkı sağlayabilecektir. Bölge turizminin gelişmesinin yanında turizm konusundaki karşılıklı işbirlikleri daha iyi bir yönetim anlamında fayda sağlayabilecektir.

Kaynakça

Antalyaburada, (2010). İstek’li Öğrencilerin Nürnberg Gezisi, <http://www.antalyaburada.com/istek-amp-sharp8217-li-ogrencilerin-nurnberg-gezisi-haberDetayi-27-haberNo-6435.html#.VpkMeuiLTIU>, Adresinden Erişilmiştir (15 Ocak 2016).

Atar, G. (2010). Düzenleyici Etki Analizi ve Türkiye’de Belediye Gelirleri Üzerine Bir Uygulama “Konaklama Vergisi Örneği”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,

- Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Mahalli İdareler Ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı, İstanbul.
- Azıklı, S. ve Özgür, H. (2004). Belediyelerin Turizme Yönelik ve Turizmi Etkileyen Hizmetleri. İçinde A. Yüksel ve M. Hançer (Ed.), Turizm: İlkeler ve Yönetim (ss. 121-142). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Baş, M., Kılıç, B. Ve Güçer, E. (2007). Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Turizm, *Mevzuat Dergisi-* Kasım, Yıl: 10 Sayı: 119, <http://www.mevzuatdergisi.com/2007/11a/01.htm> Adresinden Erişilmiştir (10 Ocak 2016).
- Binici, N. (2012). BİR KÜLTÜR YOLU OLARAK İPEK YOLU’NUN YENİDEN İHYASI: Kentler Arasında Kültürel İşbirliğine Yönelik Bir İyi Uygulama Örneği Olarak “İpek Yolu Belediye Başkanları Forumu”. *Değişen Dünyada Yerel Yönetimlerin Modernizasyonu Sempozyumu* içinde (ss. 105-108). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek, Kırgızistan.
- Carruthers, D. (2006). New Zealand and Chinese sister cities and their implications for tourism, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, University of Otago, Dunedin, New Zealand.
- Cartesfrance, (2015). Poix-du-Nord Şehri, http://www.cartesfrance.fr/carte-franceville/59464_Poix-du-Nord.html Adresinden Erişilmiştir (10 Kasım 2015).
- Ermiş, S. (2012). Kentler Arası İlişkiler ve İstanbul Vizyonu, İller ve Belediyeler Dergisi, Aralık 2012, Sayı 776, 16-23.
- Evren, Y. O. (2015). Kentler Arası Kardeşlik İlişkileri, <http://www.okyayevren.av.tr/MakaleDetay.aspx?id=47&KENTLER%20ARASI%20KARDE%20C5%9EL%20C4%B0K%20C4%B0L%20C4%B0%20C5%9EK%20C4%B0LER%20C4%B0.html> Adresinden Erişilmiştir (9 Kasım 2015).
- Haberler.com, (2017). Budapeşte’de Ankara Sokağı Açıldı, <http://www.haberler.com/budapeste-de-ankara-sokagi-acildi-8402835-haberi/> Adresinden Erişilmiştir (27 Şubat 2017).
- İBB, (2015). İstanbul’un Kardeş Şehir, İşbirliği Protokolleri Ve Mutabakat Zaptı/İyi Niyet Mektupları, http://www.ibb.gov.tr/tr-tr/kurumsal/pages/kardes_sehirler.aspx Adresinden Erişilmiştir (8 Aralık 2015).
- İller ve Belediyeler Dergisi, (2012). Uluslararası Belediye İşbirlikleri ve Birliğimizin Rolü. *İller ve Belediyeler Dergisi*, Aralık 2012 Sayı: 776, 6-15.
- Keighley Town Council, (2015a). About Keighley, <http://www.keighley.gov.uk/page.php?id=18> Adresinden Erişilmiştir (10 Kasım 2015).
- Keighley Town Council, (2015b). Welcome, <http://www.keighley.gov.uk/> Adresinden Erişilmiştir (14 Nisan 2015).
- Kılıç, G. (2006). Belediyelerin Turizme İlişkin Faaliyetlerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Uygulama, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 15(3), 79-110.
- Köfteoğlu, F. (2015). Kardeş Şehirler Turizm Zirvesi 25 Ülkeden 50 Belediye İle Yapıldı. <http://resortdergisi.com/dergi/156/> Adresinden Erişilmiştir. (13 Ocak 2016), Yıl 14, Aralık 2015, Sayı: 156, ss. 56-62.
- Küçük, M. ve Güneş, G. (2013). Yerel Kalkınmada Bir Etken Olarak Turizm: Yerel Sivil Toplum Kuruluşlarının Görüşleri, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 22(4), 23-50.

- McKerchier, B. ve Ritchie, M. , (1997). The Third Tier Of Public Sector Tourism: A Profile Of Local Government Tourism Officers in Australia, *Journal Of Travel Research*, Summer: 66-72.
- Milliyet, (2015). Kardeş Şehir Başkanları Festival İçin Alanya'da, <http://www.milliyet.com.tr/kardesh-sehir-baskanlari-festival-icin-antalya-yerelhaber-797386/> Adresinden Erişilmiştir (15 Ocak 2016).
- Özdemir, A. T. (2011). Belediyelerin Uluslararası İlişkilerine İlişkin Temel Hususlar, *İller ve Belediyeler Dergisi*, Kasım-Aralık 2011, Sayı: 763-764, 34-41.
- Pelit, E. ve Gökçe, Y. (2014). Belediyelerin Turizme Yönelik Faaliyetlerinin Yerel Halk Tarafından Değerlendirilmesi: Afyonkarahisar Örneği. A. Kılıçlar (Ed.), *15. Ulusal Turizm Kongresi* içinde (s.590-607). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Resort Dergisi, (2015a). Hangi Ülkenin Türkiye'den Kaç Kent ile Kardeş Şehri Var? <http://resortdergisi.com/dergi/142/#p=20> Adresinden Erişilmiştir. (8 Aralık 2015), Yıl 12, Ekim 2015, Sayı: 142, ss. 48-54.
- Resort Dergisi, (2015b). Kardeş Şehirler Turizm Zirvesi 25 Ülkeden 50 Belediye İle Yapıldı. <http://resortdergisi.com/dergi/156/> Adresinden Erişilmiştir. (13 Ocak 2016), Yıl 14, Aralık 2015, Sayı: 156, ss. 56-62.
- Sister Cities International, (2015). About Sister Cities International, <http://www.sister-cities.org/about-sister-cities-international> Adresinden Erişilmiştir (10 Kasım 2015).
- Torlak, Ö. (1999). Belediye Hizmetlerinde Pazarlama, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*- Ocak,8 (1), 96-114.
- Turizm Avrupa, (2015). Kardeş kent Antalya'ya gezi, <http://www.turizmavrupa.com/kardesh-kent-antalyaya-gezi/> Adresinden Erişilmiştir (15 Ocak 2016).
- Turizm Forumu, (2015). Ankara'ya yeni kardeş kent, http://www.turizmforumu.net/haber_detay.asp?haberID=20347 Adresinden Erişilmiştir (14 Ocak 2016).
- TWINNING, (2015). Eşleştirme nedir? - Hızlı Bir Bakış, <http://www.twinning.org/tr/page/h%C4%B1zl%C4%B1-bir-bak%C4%B1%C5%9F#.VkHjZFXhDIU> Adresinden Erişilmiştir (10 Kasım 2015).
- UNWTO (201). UNWTO Tourism Highlights, 2016 Edition, <http://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284418145> Adresinden Erişilmiştir (22 Şubat 2017).
- UNWTO (2015). UNWTO Tourism Highlights, 2015 Edition, <http://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284416899> Adresinden Erişilmiştir (27 Aralık 2015).
- Yurt Haber, (2012). Hamm Kentinin Adı, Afyonkarahisar'da Bulvara Verildi, <http://yurthaber.mynet.com/afyonkarahisar-haberleri/hamm-kentinin-adi-afyonkarahisarda-bulvara-verildi-321058> Adresinden Erişilmiştir (30 Aralık 2015).

Ek: Görüşme Formu

Kardeş Kent Olgusu ile ilgili Genel İfadeler	
1	Belediyenizin kardeş kentleriyle ilişkilerinizin ne zaman başladığı, belediyenizin hangi ülkelerin kentleriyle kardeş olduğunu lütfen belirtiniz.
2	Kardeş şehirlerinizle ilişkilerinizin sırasıyla hangi temele (ticaret, eğitim, turizm, sosyal ve kültürel vb.) dayandığı hakkında bilgi veriniz ve sebebini ayrıntılı olarak belirtiniz.
3	Kardeş şehir olmanın belediyeniz ve yerel halka olumlu bir etkisi var mı belirtiniz? Olumlu etkisi hakkında detaylı bilgi verebilir misiniz? Mümkün ise örnekleri ile birlikte.
4	Kardeş şehir olmanın belediyeniz ve yerel halka olumsuz bir etkisi var mı belirtiniz? Olumsuz etkisi hakkında detaylı bilgi verebilir misiniz? Mümkün ise örnekleri ile birlikte.
5	Kardeş şehirlerinizle ilişkilerinizi nasıl yürütüyorsunuz? Kardeş şehirle ilgili görüşmelerinizin bir takvimi var mı? Hangi sıklıkla görüşüyorsunuz? Kardeş şehirlerin temsilcileri tarafından bölgenize ziyaret gerçekleştirildi mi? Siz kardeş şehirlerinizi ziyaret ettiniz mi? Belirli bir plan dahilinde takviminiz var mı bu konuda? Eğer ziyaretler gerçekleştirildi ise lütfen konuya ilişkin izlenimleriniz ve kazanımlarınız hakkında bilgi veriniz.
6	Kardeş şehirleriniz sizce yeterli mi? Yeni kardeş şehir anlaşması yapmak gibi bir planınız var mı? Varsa detaylı bilgi verebilir misiniz? Yoksa neden böyle düşündüğünüzü ifade edebilir misiniz?
Kardeş Kent Olgusu Turizm İlişkisi	
7	Kardeş şehirleriniz arasında özellikle turizm destinasyonu olması sebebiyle anlaşma yaptığınız şehir var mı? Eğer kardeş şehirleriniz arasında bir turizm destinasyonu var ise ilişkilerinizi turizm ana teması üzerinde değerlendirebilir misiniz? Konu hakkında ayrıntılı bilgi verebilir misiniz?
8	Kardeş şehirleriniz ile ilgili karşılıklı turizm özelinde bir anlaşma var mı? Ya da turizm özelinde kardeş şehirleriniz ile ne gibi faaliyetler gerçekleştiriyorsunuz?
9	Turizm konusunda kardeş belediyeleriniz ile ilişkilerinizin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Turizmin daha çok ön planda olduğu kardeş şehir anlaşması yapma gibi bir planınız var mı? Ayrıntılı bilgi verebilir misiniz?
10	Kardeş şehir ilişkilerinin turizm özelinde ele alındığı ülkemiz veya yurt dışında gerçekleştirilen herhangi bir organizasyona belediye olarak katıldınız mı? Eğer katıldysanız ne gibi bir rol aldığınız ve organizasyona ilişkin izlenimlerinizi ayrıntılı olarak belirtebilir misiniz? Konuyla ilgili gerçekleştirilen organizasyonları takip ediyor musunuz? Turizm özelinde kardeş şehir ilişkilerinin konu olduğu herhangi bir organizasyon planınız var mı?

Kardeş şehir ilişkileri kurduğunuz belediyeler ile pazarlama faaliyetleri kapsamında neler yapıyorsunuz?

Kardeş şehir ilişkileri kurduğunuz belediyeler ile kültürel faaliyetler kapsamında neler yapıyorsunuz?

Kardeş şehir ilişkileri kurduğunuz belediyeler ile çevre faaliyetleri kapsamında neler yapıyorsunuz?

Turizm Bağlamında Kardeş Kent İlişkisi		
Pazarlama	Kültürel	Çevre
- İlin pazarlaması anlamında yapılabilecekler?	-Turizm konusunda halkı bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları hakkında işbirliği?	-Bölgede yapılacak turizm yatırımlarını teşvik anlamında?
- İle talep oluşturmak için festival,, panayır, sergi vb. etkinlikler hakkında görüş alışverişi?	-Halkın sosyal alanda gelişmesi için (tiyatro, sinema, konser) etkinlikler ile ilgili işbirliği?	-Yol yapım ve onarım çalışmalarında işbirliği?
- İle gelen turizm talebini tüm yıla yayma çalışmaları?	-Tatil, dinlenme olgusunu halka yayıp onları teşvik etmekle ilgili?	-Spor, eğlence, dinlenme tesisleri gibi yerlere gereken önemin verilmesi ve karşılıklı işbirliği?
	-İlde konukseverliği geliştirici önlemler ile ilgili işbirliği?	-Park, bahçe ve yeşil alan konusunda işbirliği?
	-Bilimsel ve kültürel etkinlikler (panel, konferans, seminer vb.) ile ilgili işbirliği?	-İlin mimarisine uygun turizm imar planlarının yapılması anlamında işbirliği?
		-Cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlenmesi konusunda işbirliği?
		-Doğanın korunması konusunda işbirliği?
		-Su ve havanın kirliliğine karşı önlemler konusunda işbirliği?